בס"ד

די ברכה אין שטוב

יו"ל ע"י "בית ברכה" מרכז מפעלי חינוך לבנות - סטאלין קארלין

אינהאלט:

* **פרשה** / שלח
* **הילולא** / הרה"ק ר' יחיאל יעקב מקוז'ניץ זצוק"ל
* **סיפור** / די ברכה "שהכל" נעמט ארונטער אלע דאגות
* **סיפור** / עבודת ה' מיט ווארעמקייט
* **סיפור** / מאת ה' היתה זאת
* **סיפור** / דער כח פון דביקות בה'
* **סיפור** / מ'דארף נישט קיין לייטער ארויף צו גיין
* **הילולא דצדיקיא** /

שנה מ"ב כרך ע"ט
גליון י' (אלפיים י"א)

ערש"ק שלח
כ"ד סיון תשפ"ה

2011

הדלקת הנרות

פרשת שלח

	ירושלים	טבריה	מודיעין	ניו-יורק
עש״ק	7.13	7.09	7.22	8.12
מוצש״ק	8.31	8.33	8.32	

זמנים

לפרשת קרח

ארץ ישראל

יום	נץ החמה	סוזק״ש א.	סוזק״ש ב.	סוזת״פ א.	סוזת״פ ב.	חצות	שקיעה
ראשון	5.29	8.12	9.07	9.44	10.18	12.41	7.53
שני	5.29	8.12	9.08	9.45	10.19	12.41	7.53
שלישי	5.29	8.12	9.08	9.45	10.19	12.42	7.53
רביעי	5.30	8.12	9.08	9.45	10.19	12.42	7.53
חמישי	5.30	8.13	9.08	9.45	10.19	12.42	7.54
שישי	5.30	8.13	9.09	9.46	10.20	12.42	7.54
שב״ק	5.31	8.13	9.09	9.46	10.20	12.42	7.54

ניו-יורק

יום	נץ החמה	סוזק״ש א.	סוזק״ש ב.	סוזת״פ א.	סוזת״פ ב.	חצות	שקיעה
ראשון	5.25	8.35	9.11	10.03	10.27	12.58	8.31
שני	5.26	8.36	9.12	10.03	10.27	12.58	8.31
שלישי	5.26	8.36	9.12	10.03	10.27	12.59	8.31
רביעי	5.26	8.36	9.12	10.03	10.27	12.59	8.31
חמישי	5.27	8.36	9.12	10.04	10.28	12.59	8.31
שישי	5.27	8.37	9.13	10.04	10.28	12.59	8.31
שב״ק	5.27	8.37	9.13	10.04	10.28	12.59	8.31

ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד ומן הרמונים ומן התאנים.

דער אר"י הקדוש שרייבט אז די מצוה פון ביכורים איז א תיקון אויף דעם חטא פון די מרגלים, ווייל די מרגלים האבן פאר'מיאוס'ט ארץ-ישראל און האבן געזאגט "וזה פריה" משונה'דיגע פירות, דעריבער איז געקומען אנטקעגן די מצוה פון ביכורים פון די שבעת המינים פון פירות ארץ-ישראל דאס מתקן צו זיין, און ווייזן דעם שבח פון פירות ארץ-ישראל.

האט אויף דעם צוגעלייגט דער גאון רבי מנחם זמבא זצוק"ל:

אין די משנה אין ביכורים שטייט: "אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה, אשכול שבכר, רמון שבכר, קשרו בגמי" וכו', פארוואס דערמאנט די משנה נאר די דריי מינים פון שבעת המינים, "תאנה", "ענבים", און "רמון", ווייל די דריי פירות ענבים, רמונים און תאנים האבן די מרגלים געברענגט.

☆ ☆ ☆

ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה.

לכאורה דארף מען פארשטיין פארוואס האט נאר כלב גערעדט און אפגעשלאגן די שלעכטע רייד פון די מרגלים, און יהושע וואס האט געהאלטן די זעלבע האט געשוויגן און נישט גערעדט?

שרייבט דער "משך חכמה", דער שרעק פון די יידן איז געווען ווי אזוי מען קען אריין גיין אין ארץ ישראל אן משה רבינו, ווייל זיי האבן געהערט פון די נביאים אלדד ומידד אז "משה מת ויהושע מכניס", האבן זיי מורא געהאט ווען עס רעדט זיך אז אין ארץ-ישראל געפינען זיך אזעלכע גיבורים ווי די מרגלים שטעלן פאר, איז ווי אזוי וועט מען קענען אריין גיין אן משה. אויף דעם האט זיי כלב בארואיגט און געזאגט: "עלה נעלה וירשנו אותה" אפילו אן משה'ן וועלן מיר ארויף גיין קיין ארץ-ישראל און איר איינעמען ווייל הקב"ה איז מיט אונז און ער האט דאס פאר אונז צוגעזאגט.

די ווערטער האט יהושע נישט געקענט זאגן, ווייל די יידן וואלטן געזאגט אז לכבוד עצמו הוא דורש, דעריבער האט ער געשוויגן.

הילולא
הרה"ק ר' יחיאל יעקב זצוק"ל
פון קאז'ניץ

צו זיין הילולא ל' סיון, א' דר"ח תמוז (תרכ"ו)

הרה"ק ר' יחיאל יעקב איז געווען אן איינציגער זוהן פון הרה"ק ר' אלעזר פון קאז'ניץ זצוק"ל, וואס איז געבוירן געווארן צו זיין פאטער אין יאר תר"י.

רבי יחיאל יעקב איז נתחנך געווארן ביים פאטער און שוין פון אלס קינד האט מען געזעהן אז ער וואקסט א רבי.

ווען ער איז אלט געווארן 14 יאר האט אים דער פאטער חתונה געמאכט מיט די צדיקת שרה דבורה די טאכטער פון הרה"ק ר' אלימלך פון גראדז'יסק זצוק"ל, די צדיקת שרה דבורה איז שפעטער אין זיווג שני געווען די רעבעצן פון מרן רבי אשר פון סטאלין, דער יונגער רבי זצוק"ל, און מוטער פון מרן "אור ישראל" זי"ע.

דער פאטער הרה"ק ר' אלעזר איזליידער נסתלק געווארן יונג און האט איבער געלאזט דעם זוהן רבי יחיאל יעקב א יתום אין עלטער פון 16 יאר, און די חסידים האבן אים געוואלט אויפנעמען אלס רבי אויפן טאטנ'ס ארט כאטש ער איז געווען אזוי יונג, און זיי האבן אים באלד דערלאנגט קוויטלאך.

רבי יחיאל יעקב האט צום אנהויב נישט געוואלט ווערן רבי און האט קיין קוויטלאך נישט געוואלט נעמען, אבער רבי יחיאל יעקב איז געפארן צום צאנזער רב, און ווען ער איז צו אים אריין געקומען האט זיך דער צאנזער רב זי"ע צו אים אנגערופן:

פארוואס ווילט איר נישט אויפנעמען קיין חסידים און ליינען זייערע קוויטלאך? איר זענט דאך א בן קדושים וטהורים, אן אור אייניקל פון קאז'ניצער מגיד, אייניקל פון הרה"ק ר' משה אליקים בריעה פון קאז'ניץ זוהן פון חשוב'ן טאטן הרה"ק ר' אלעזר פון קאז'ניץ, אוודאי און אוודאי אז איר קענט ליינען קוויטלאך פון חסידים מיטן כח פון אזעלכע הייליגע עלטערן, און איר דארפט זיך נישט שרעקן.

האט זיך רבי יחיאל יעקב אנגערופן צום צאנזער רב:

מיר האבן געלערנט אין א משנה (מגילה פ"ב משנה א'), "הקורא למפרע לא יצא" ווער עס ליינט א קוויטל וויל ער פארלאזט זיך אויף זיינע פריערדיגע - עלטערן, וואס זענען געווען הייליג דער איז "אינו יוצא ידי חובתו" מ'דארף אליין זיין ווערד דערצו.

רבי יחיאל יעקב האט אבער נישט געקענט שטיין אין דעם דרוק פון די חסידים און האט ענדע אנגענומען די רבי'סטעווע.

רבי יחיאל יעקב האט זיך גענומען אויסטרעטן א וועג אין עבודת הקודש, נישט מיטן זעלבן וועג וואס דער פאטער און זיידע האבן זיך געפירט, ער האט אסאך געפאסט, ער איז ווייניג געשלאפן און האט געפראוועט מקוואות.

ווען ער האט זיך געטראפן אמאל מיטן צדיק הרה"ק ר' יוסף פון ניישטאט האט זיך דער ניישטאטער צו אים אנגערופן:

מיין קינד, פארוואס זאלסטו זיך נישט פירן ווי דיין פאטער, ער האט געגעסן צו די צייט און איז געשלאפן אין צייט, טו דעריבער אויך אזוי!

האט זיך רבי יחיאל יעקב צו אים אנגערופן:

דאס וועל איך אייך נישט קענען נאכגעבן!

פרעגט אים רבי יוסף וואס איז שוין געווען דאן אין זיינע עלטערע יארן: פארוואס?

האט רבי יחיאל יעקב געענטפערט:

> ביי אברהם אבינו זעהען מיר אז ער האט זיך פארקלאגט פארן באשעפער "ובן משק ביתי דמשק אליעזר יורש אותי", זאגט רש"י הקדוש "דמשק" "דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים", אליעזר האט געשעפט פון אברהם זיין תורה און דאס איבער געגעבן צו אנדערע, איז וואס איז דאס אזא חסרון, אברהם האט דאך געדארפט זיין צופרידן פון אזא טייערער "משרת"?!
>
> נאר, זאגט דער קאז'ניצער:
>
> דער עיקר טענה פון אברהם איז געווען אז אלעזר טויג נישט ער זאל זיין זיין יורש ווייל ער איז נאר משקה מתורתו לאחרים, ער מאכט אים פשוט נאך, ער נעמט זיין תורה, זיינע מנהגים, זיין עבודה און גיבט פאר אנדערע, אליין איז ער גארנישט מחדש, עס איז פשוט א נאכגעמאכטער "רבי", הקב"ה וועט גארנישט האבן פון אזא עבודה, און אזא יורש דארף ער נישט, האט אים הקב"ה צוגעזאגט: "לא ירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך" דיין יורש וועט זיין דער וואס וועט ארויס גיין פון דיין סדר עבודה, ער וועט זיך פירן מיט א נייעם וועג, און וועט אויסטרעטן נאך חידושים אין עבודת ה' ער וועט דיר ירש'ענען. און אזוי איז טאקע געווען, אברהם איז געווען "מדת החסד" און יצחק איז געווען "מדת הגבורה", א יורש וואס זיין גאנצע עבודה איז נאכצומאכן, איז קיין יורש נישט, נאר דער וואס ווייזט חידושים אין עבודת ה'.

נאך האט רבי יחיאל יעקב געזאגט צום ניישטאטער זצוק"ל:

> פארוואס שטייט אין פסוק "בנערינו ובזקנינו נלך" עס דארף דאך שטיין פריער "בזקנינו" ובנערינו נלך די זקנים דארפן דאך גיין בראש? - נאר דער תירוץ איז, עס וועט קומען א צייט -
>
> **אז די אלטע צדיקים וועלן דארפן נאכגיין די יונגע צדיקים פון זייער דור!**

א שווערע עבודה האט אויף זיך רבי יחיאל יעקב גענומען, ער האט געדאוונט מיט גרויס דביקות - ממש פארגעסן פון זיך, נישט געקוקט אויף זיין קערפער, ער האט שטארק אפגעהיט זיין הייליגן קערפער ער זאל נישט אנרירן קיין דבר

טמא, און דעריבער פלעגט ער אסאך מאל אין טאג לויפן זיך טובל'ען אין מקוה אדער אין טייך פון קאז'ניץ זומער און ווינטער, און נישט איינמאל האט ער געדארפט ברעכן די אייז, ער פלעגט זיך היטן פון געבן א האנט אפילו א ייד טאמער יענער איז טמא געווארן, און אז ער פלעגט געבן א האנט נישט ווילנדיג איז ער געלאפן זיך טובל'ען טאמער יענער איז טמא.

✰ ✰ ✰

אבער נישט נאר פאר זיך האט ער געהארעוועט, נאר ער איז געווען איבערגעגעבן צום כלל ער האט זיך איינגאנצן איבער געגעבן פאר יידנ'ס וועגן, ער האט זיך קיין רגע נישט מסיח דעת געווען פון זיינע חסידים די ארעמעלייט און האט גע'דאגה'ט פאר יעדן באזונדער.

רבי יחיאל יעקב האט זיך קיינמאל נישט פארקלאגט אויף דעם וואס די חסידים באדערן אים אזוי פיל און נעמען אים צו אסאך פון זיין דאוונען און לערנען און כאטש ער איז אזוי יונג, פארקערט ער פלעגט זיין צופרידן וואס די חסידים לאזן אים נישט אפ און ברענגען דערצו אז ער זאל זיך נישט קענען מסיח דעת זיין פון זייערע צרות און דאגות.

רבי יחיאל יעקב פלעגט זאגן: עס ליגט א חוב אויף יעדן מנהיג ער זאל דאגה'ן פאר זיינע חסידים און נישט נאר וועגן זייער רוחניות נאר אויך וועגן זייער גשמיות און זייערע טאג טעגליכע הצטרכויות, דאס לערנען מיר אראפ פון דוד המלך ווי מיר געפינען די גמרא אין ברכות וואס זאגט: אלע טאג ווען דער עמוד השחר איז ארויף "נכנסו חכמי ישראל אצלו ואמרו לו עמך ישראל צריכים פרנסה" - זענען די חכמים אריין צו דוד המלך און אים געזאגט: דיין פאלק דארף פרנסה! צו וואס - פרעגט רבי יחיאל יעקב - האבן די יידן אלע טאג געדארפט אריין גיין צו דוד'ן און אים דערציילן "עמך ישראל צריכין פרנסה"? איז דוד המלך דער צדיק הדור נישט מתפלל געווען יעדן טאג פאר כלל ישראל?

נאר - זאגט רבי יחיאל יעקב: ווען א צדיק ווערט דבוק אין השי"ת, אין די הויכע עולמות, קען ער זיך אמאל מסיח דעת פון די וועלטליכע ענינים - די גשמיות פון פאלק - דארף מען אים פשוט טאג טעגליך דערמאנען ער זאל נישט פארגעסן, און אזוי דארפן די חסידים אויך אונז דערמאנען און בעטן און זיך נישט שעמען.

רבי יחיאל יעקב האט שטענדיג דן געווען אלעמען לכף זכות. אפילו ווען עס האט זיך נישט געזעהן אויף יענעם קיין זכות - האט רבי יחיאל יעקב, געזוכט עפעס מיט וואס צו געפינען א גוט ווארט, און פלעגט אויסטייטשן יעדע עשיה פון א ייד אויף גוטס.

א גרויסער בעל מופת איז רבי יחיאל יעקב געווען. עס ווערט דערציילט:

אין א טאג האט ער געזעהן ווי אן עלטערע פאר פאלק איז געזעצן און געקליבן ארבעס וואס מען טיילט ביי א "שלום זכר", האט ער זיך אנגערופן מיט א

פריילאכן לשון: וואס, זיי מאכן א "שלום-זכר"?! צום יאר איז ביי זיי געבוירן געווארן א בן זכר און זיי האבן טאקע געמאכט א "שלום זכר".

✰ ✰ ✰

כאטש רבי יחיאל יעקב איז געווען אזוי יונג ווען ער האט געפירט זיין הנהגה, האט ער געזעהן די ביטערע שלעכטס וואס קומט אויף יידן מיט דעם וואס יידן ווערן אזוי פריינדליך מיט די גוים אין פולין, און ער פלעגט זאגן אז דאס וועט ברענגען רח"ל א "שואה", ווייל דאס וואס מען חבר'ט זיך מיט גוים און מ'איז מיט זיי גוטע פריינד דאס ברענגט נאר צרות אויף יידן. ער פלעגט טייטשן דעם פסוק "וירעו לנו המצרים ויענונו" אויב עס ווערט א "ריעות" א פריינדשאפט מיט די מצרים איז דאס "ויענונו" א גרויס פיין און א צרה פאר יידן רח"ל.

✰ ✰ ✰

ווי דערמאנט האט רבי יחיאל יעקב געפראווועט מקוואות, און וויבאלד ער האט געהאט א קראנקע הארץ פלעגן מיט אים מיטגיין עטליכע חסידים ווען ער פלעגט גיין זיך טובל'ען אין טייך - "סטאוו" - דאס ווייל דער טייך פלעגט אסאך מאל שטורעמען.

פרייטיג ל' סיון דעם ערשטן טאג פון ר"ח תמוז איז רבי יחיאל יעקב, וואס איז נאך נישט אלט געווען קיין 20 יאר, געגאנגען צום טייך און האט זיך גע'טובל'ט לכבוד שבת. ווען ער איז צוריק געקומען צו זיך אין הויז האט אים אפגעווארט א גוי'ישער פקיד פון די מלוכה וועגן אן ענין, און דער גוי האט רבי יחיאל יעקב'ן דערלאנגט זיין האנט אויף שלום, צוליב דעם ענין פון חילול ה' האט אים דער קאז'ניצער דערלאנגט זיין האנט.

באלד ווי דער גוי איז ארויס, האט רבי יחיאל יעקב גענומען דעם שמש - קיין חסידים זאלן מיט גיין האט ער נישט געהאט ביי זיך ווייל זיי האבן זיך נישט געראכטן אז דער רבי וועט גיין נאכאמאל אין טייך פאר שבת - און איז געגאנגען צום טייך זיך נאכאמאל טובל'ען.

ווען דער צדיק איז אריין אין טייך האט אים א שטארקע כוואליע א שלעפ געטאן און וויבאלד ער האט זיך געדארפט מיט די כוואליע ראנגלען האט זיין שוואכע הארץ געפלאצט און ער איז אין וואסער נסתלק געווארן - ווען ער איז ווי דערמאנט נאך נישט אלט געווען קיין פולע 20 יאר.

רבי יחיאל יעקב איז באהאלטן געווארן אין קאז'ניץ נעבן די צדיקים פון קאז'ניץ.

הרה"ק ר' יחיאל יעקב האט איבער געלאזט נאך זיך די אלמנה די צדיקת שרה דבורה מיט א קליין קינד וואס איז געווען אלט 5 יאר, דער שפעטערדיגער קאז'ניצער צדיק הרה"ק ר' ירחמיאל משה ברודער פון איין מאמען פון כ"ק מרן "אור ישראל" פון סטאלין זצוק"ל - דער קינד האט זיך געהאדעוועט ביים הייליגן "בית אהרן" ביז די הסתלקות פון "בית אהרן" זי"ע.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

ספור

די ברכה "שהכל" נעמט ארונטער אלע דאגות

ביי איינעם פון די נאנטע צום צדיק רבי משה פון קוברין זצוק"ל האט זיך געמאכט א שווערע צייט, און דאגות האט אים ארום גענומען וועגן דעם ביז עס האט אים געברענגט א צובראכנקייט.

נאך א קורצן באטראכטונג האט דער מקורב באשלאסן צו פארן קיין קוברין, צום רבי'ן, און פאר אים זיך אויסרעדן זיין הארץ און פארלייגן די אלע דאגות און ספיקות וואס זענען פאראן, עס איז זיכער אז דער צדיק וועט געפינען א וועג פאר אים און פון אים צונעמען די אלע עגמת נפש.

ווען ער איז אריין געקומען קיין קוברין איז ער באלד אריין צום קוברינער זצוק"ל, און דאן האט מען דעם צדיק צוגעשטעלט עפעס צו טועם זיין.

דער מקורב האט זיך אוועק געשטעלט ביים טיר, און דער קוברינער האט אים באלד דערזעהן, ער האט אים קיין שלום נישט געגעבן נאר באלד געמאכט א ברכה "שהכל נהיה בדברו".

דער מקורב איז געבליבן שטיין און האט געווארט אז דער צדיק זאל אים שלום געבן, אבער דער קוברינער האט זיך צו אים אנגערופן:

געמיינט האב איך אז דו ביזט גלייך צו דיין טאטן, איך זעה אבער אז נישט, דיין טאטע איז צו אונז אמאל געקומען און האט געטראגן אויף זיך א שווערע משא פון דאגות, באלד ווי ער איז נאר אריין געקומען ביי אונזער טיר האבן מיר געמאכט א "שהכל נהיה בדברו", נאך די ברכה האב איך אים געפרעגט: האסט עפעס וואס צו פרעגן און בעטן? האט ער באלד געענטפערט: ניין!

ווייסטו פארוואס? - האט רבי משה קוברינער זי"ע אויסגעפירט - ווייל באלד ווי ער האט געהערט פון אונז די ברכה "שהכל נהיה בדברו" זענען אים פארענטפערט געווארן אלע זיינע קשיות און עס זענען פון אים אוועק אלע זיינע דאגות. און דאס איז פשוט, אויב א מענטש גלויבט "שהכל נהיה בדברו" אז אלעס ווערט געטאן מיטן באשעפער'ס ווארט, וואס האט ער נאך וואס צו דאגה'ן?!

דער קוברינער האט דעם מקורב געגעבן זיין האנט און אים געזעגנט.

באלד ווי דער מקורב איז ארויס פון הויז זענען אים אלע דאגות אראפ פון הארצן און ער איז אהיים געפארן מיט אמונה און בטחון.

ספור

עבודת ה' מיט ווארעמקייט

דער "רב" דער בעל התניא זצוק"ל האט געהאט א חסיד א גרויסער עובד ה' וואס פלעגט דאווענען ווארעם.

אין א טאג קומט אריין דער געהויבענער חסיד צום "רב" און בעט ביי אים ער זאל אים געבן א חיזוק. אים שטארקן און געבן מיטלען ווי אזוי צו דאווענען מיט מער ווארעמקייט!

און ביז יעצט? - פרעגט דער "רב" דעם חסיד - ווי אזוי האסטו זיך אן עצה געגעבן ביז יעצט און ביזט אונז נישט געקומען בעטן קיין חיזוק?

עטפערט דער חסיד, דער רבי זאל מיר ערלויבן צו דערציילן א מעשה וואס איך האב צוגעזעהן, דאן וועט פארענטפערט ווערן דעם רבינ'ס פראגע!

דערצייל! - האט דער "רב" זי"ע געענטפערט.

מיט איבער 6 יאר צוריק - דערציילט דער חסיד - בין איך געווען צוליב מיינע געשעפטן אין א ווייטן ארט טיף אין רוסלאנד, דארט איז דער פראסט געווען שטארק.

זייענדיג אויפן ארט האב איך געזעהן ווי פאליציי פירן א מענטש, ווען איך האב זיך נאכגעפרעגט וועמען מען פירט און פארוואס, האט מען מיר געזאגט: דער איז א שומר פון די מלוכה וואס איז געשטאנען אלס היטער און מען פירט אים צו שמייסן אלס שטראף.

פרעג איך וואס האט זיך דער שומר פארזינדיגט? איז דער ענטפער געווען: אים איז פארפרוירן געווארן אן אויער פון קעלט.

פרעג איך די מענטשן:

האט ער דעריבער נישט גוט געהערט און נישט געהיט און נישט ערפילט ריכטיג זיין תפקיד?

ניין! - איז געווען דער ענטפער - ער האט גראדע גוט געהיט, נאר דער גענעראל טענה'ט: א שומר פון די מלוכה וואס טוט דעם תפקיד פון קיסר דארף דאס טאן מיט ווארעמקייט אז די בלוט זאל אין אים קאכן, און אויב עס האט געקענט פאסירן אז זיינער אן אויער איז פארפרוירן געווארן איז א סימן אז ער האט נישט געטאן די ארבעט מיט געטריישאפט נאר מיט קאלטקייט און פארפרוירנקייט, דאס האט דעריבער געברענגט אז זיין אויער האט געקענט פארפרוירן ווערן.

און דער חסיד האט אויסגעפירט - אויב א גוי האט פארשטאנען ווי אזוי מ'דארף דינען דעם קיסר, ווי דארפן מיר יידן פארשטיין ווי אזוי מ'דארף דינען דעם מלך מלכי המלכים און מיט וואס פאר א ווארעמקייט דארף מען שטיין ביים דאווענען, און דאס האט מיר געברענגט א שטארקן חיזוק אין דאווענען וואס האט מיר געדינט 6 יאר.

יעצט פירט אויס דער חסיד - האב איך אנגעהויבן שפירן אביסל א קאלטקייט, אזוי אז איך דארף שוין א נייעם חיזוק, דעריבער בין איך געקומען צום רבי'ן.

ספור
מאת ה׳ היתה זאת

צום יארצייט טאג פון הגה״ק רבי שלמה קלוגר זצוק״ל
רב פון בראד מחבר ״חכמת שלמה״ און נאך 120 ספרים
ל׳ סיון (תרכ״ט)

הגה״ק ר׳ שלמה קלוגר זצוק״ל האט בשום אופן נישט געוואלט נהנה זיין פון ״כתר תורה״ און האט נישט געוואלט אננעמען קיין רבנות, און די רעבעצן וואס האט געפרואווט אים איינבעטן דערצו, האט פון אים באקומען דעם ענטפער אז עס וועט איר נישט העלפן קיין בעטן ווייל דאס איז זיין באשלוס, ער וויל נישט טאן קיין השתדלות צו נהנה זיין פון ״כתרה של תורה״.

כדי מקיים צו זיין דעם פסוק ״וברכתיך בכל אשר תעשה״ און חז״ל זאגן דאך יכול יהא יושב ובטל תלמוד לומר ״וברכתיך בכל אשר תעשה״ מען מוז עפעס טאן א מעשה כדי די ברכה פון באשעפער זאל אויף דעם חל זיין, האט רבי שלמה דעריבער געקויפט א קליין קלייטל, ער האט אין איר אריין געברענגט א ביסל סחורה און איז אין קלייטל געזעצן על התורה ועל העבודה, געהאט האט ער אין קלייט אסאך ספרים און ער איז געזעצן און געלערנט מיט גרויס התמדה ווען צווישן האט ער אויך עפעס פארקויפט, אין קלייט איז ער אויך געזעצן און געשריבן טיפע חידושים אין טיפע ברייטע סוגיות פון ש״ס אין הלכה און אין אגדה.

מען קען זיך שוין אליין פארשטעלן אז דער מסחר איז אים נישט געגאנגען ווי עס דארף גיין ביי א סוחר. וויבאלד דאס אלעס איז געווען ביי אים א גרויסער טפל, און דער עיקר איז געווען דער לערנען, פלעגט ער נישט איינמאל פארקויפן סחורה פאר ביליג נאך ביליגער ווי עס האט אים געקאסט און נישט איינמאל האט ער פארגעסן איינצושרייבן חובות וואס מ׳האט אים געקומט.

אין א טאג קומט אריין צו אים אין קלייט א מענטש וואס האט געוואוינט אין דרויסן פון שטאט, און האט אנגעקויפט ביי אים אסאך סחורה, כמעט האלב פון די סחורה וואס איז געווען אין קלייט, דער גאון האט דאן געהאלטן אין מיטן א שווערע סוגיא פון מסכת בבא קמא, און זייענדיג אזוי פארטיפט האט ער פשוט פארגעסן צו נעמען געלט פאר די סחורה, און יענער איז אוועק מיט די גאנצע סחורה אן באצאלן.

רבי שלמה האט אפילו נישט געדענקט אז יענער האט נישט באצאלט, ביי אים אין זינען איז געווען נאר די שווערע סוגיא, און א חידוש אין די סוגיא האט אים מער

פריילאך געמאכט ווי ער וואלט פארדונען א גאנצן געווינס.

ווען די רעבעצן איז אריין געקומען אין א שעה צוויי ארום, האט רבי שלמה מיט פרייד דערציילט די רעבעצן אז היינט האט זיך פאר איר געמאכט א גוטער טאג, א קונה האט איינגעקויפט כמעט העלפט סחורה פון די קלייט, און ער האט איר געזאגט אויך ווער דער קונה איז.

שטארק פריילאך איז די רעבעצן צוגעגאנגען צו די קאסע צו נעמען דעם "פדיון" אבער צום באדויערן איז אין קאסע גארנישט געווען.

עס האט גענומען אייניגע מינוטן און דער גאון כאפט זיך אז ער האט פשוט פארגעסן צו נעמען פון דעם קונה דעם באצאלונג.

פון גרויס צער און עגמת נפש האט די צובראכענע רעבעצן גענומען וויינען און אויסגיסן די שווערע הארץ פארן געטרייער מאן, אים אנווייזנדיג אויף דעם שווערן לאסט וואס פאלט אויף איר, ווען אין הויז איז כמעט נישטא צו עסן, און דא אז עס מאכט זיך שוין יא א קונה גייט יענער אוועק אן באצאלן, ביז ווען וועט מען אזוי לעבן? - פרעגט די רעבעצן מיט טרערן.

די רירנדיגע רייד האבן דעם גאון און צדיק אביסל צובראכן, ער האט געזעהן אביסל גערעכטיגקייט אין די רעבעצנ'ס רייד, און ער האט זיך געשפירט אביסל שולדיג אין דעם יעצטיגן אומרעכטן פאל, ער האט זיך אבער באלד געשטארקט און געזאגט גם זו לטובה! אבער כדי די רעבעצן צו בארואיגן, האט רבי שלמה באשלאסן ארויס צו גיין צום קונה אין זיין הויז וואס איז אין דרויסן פון שטאט, און אים לאזן וויסן אז ער האט פאר די סחורה נישט באצאלט, אויב ער וועט נישט לייקענען איז דאך גוט, טאמער וועט ער יא לייקענען וועט ער דעמאלטס נעמען טראכטן א וועג ווי אזוי ארויס צו נעמען פון יענעם די גזילה.

געווען איז יענער טאג א שווערער ווינטערדיגער טאג און אין דרויסן איז געלעגן א שווערער שניי, דער קונה האט געוואוינט גאנץ ווייט פון אונטערן שטאט, און רבי שלמה האט זיך גענומען גיין נישט קוקנדיג אויפן שווערן וועטער.

רבי שלמה האט זיך אויפן וועג מער מצטער געווען אויף דעם ביטול תורה וואס ער האט יעצט, שטייענדיג אין מיטן א שווערע סוגיה וואס אויפן וועג יעצט איז פשוט א סכנה צו טראכטן אין איר, מען מוז דאך גוט אכטונג געבן מ'זאל נישט חלילה פאלן אין וועג צווישן די שניי! דאס האט אים מער ווי' געטאן ווי דער הפסד פון די געלט, אבער ער האט געשפירט אז דאס האט ער געמוזט טאן כדי צו פארגרינגערן דעם ווייטאג פון זיין געטרייע רעבעצן, און עס ליגט דאך אויף אים א חיוב פון "ומבשרך אל תתעלם".

המשך בעמ' יד ←

תורה און דרך ארץ

ארץ אוכלת יושביה היא. הרה"ק פון אוסטרובצא זצוק"ל פלעגט זאגן: "ארץ אוכלת יושביה היא" ארץ ישראל קען נישט פארליידן קיין יושבים, אין ארץ ישראל דארף מען זיין "הולכים" "עולים" - גיין העכער און שטייגן פון טאג צו טאג!

☆ ☆ ☆

האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם תורה אחת יהיה לכם. אויב פשוט'ע יידן און גרים דארף האבן איין תורה איז על אחת כמה וכמה, - האט רבי חיים בריסקער זצוק"ל געזאגט - דארפן אלע ערליכע יידן און צדיקים האבן איין תורה און זיך ח"ו נישט ארום קריגן.

לחם משנה ביי סעודה שלישית

מן הדין דארף מען האבן ביי אלע דריי סעודות "לחם משנה" און מען טאר שבת נישט עסן קיין סעודה אן לחם משנה.

ביי שלש סעודות סעודה דארף מען אויך האבן "לחם משנה" אבער ווען מ'האט נישט קיין לחם משנה קען מען מיקל זיין און זיך וואשן אויף איין גאנצע חלה.

אויב מ'האט קיין איין גאנצע חלה אויך נישט, טאר מען נישט צוליב דעם מבטל זיין די מצוה פון עסן שלש סעודה סעודה, און מ'זאל מקיים זיין די סעודה אפילו מיט א כזית חלה וואס מ'האט, אויך ווען עס איז נישט קיין גאנצע חלה.

(או"ח סימן רצ"א במפרשים)

הלכות און מנהגים

מוסר און יראת שמים

ווי קען מען שלאפן?

ווען עס זענען ארויס די ערשטע קאסעס האט דער צאנזער רב געפרעגט זיינע נאנטע צו וואס דארף מען דען א קאסע? האט זיך איינער אנגערופן, צו היטן די געלט! רופט זיך אן דער צאנזער רב ווען דארף מען דען היטן די געלט? בייטאג איז דאך נישט שכיח קיין גנבים? - האט יענער זיך אנגערופן: ביינאכט זענען דאך יא דא גנבים.

ביינאכט - רופט זיך אן דער צאנזער רב קענען דאך די גנבים גנב'ענען די שליסלען פון קאסע און עפענען די קאסע, האט זיך יענער אנגערופן די שליסלען לייגט מען אונטערן קישן צו קאפנסביים שלאפן.

האט זיך דער צאנזער רב אנגערופן מיט א געשריי: ווי קען מען דען שלאפן אז מען האט ביי זיך געלט?

ווי באוואוסט פלעגט דער צאנזער רב אלעס צוטיילן פארן שלאפן.

והחוט המשולש

הרה"ק ר' מנחם מענדל פון קאסוב איז געווען באוואוסט מיט זיין גרויסן חסד מיט מענטשן און זיין טיילן צדקה אן קיין ברעג.

אין א טאג האט ער זיך דערוואוסט אז א חסיד האט פארלוירן זיין גאנצן פארמעגן און איז געבליבן בחוסר כל.

אבער צוויי חסידים גוטע ברידער וואס האבן זיך דערפון דערוואוסט האבן פון זייער געלט בשותפות דעם דריטן חסיד געשטעלט אויף די פיס.

דער קאסובער האט זיי געשיקט רופן און זיי געבעטן אז זיי זאלן נעמען פון אים א שליש פון וואס ביידע האבן דעם יורד געגעבן, זאגנדיג: איך מוז זיין א שותף אין אייער גרויסע מצוה, עס האט זיי נישט געהאלפן און דעם שליש געמוזט פון צדיק נעמען.

חסד און חסידות

→ המשך מעמ' יא

גייענדיג אזוי אין דרויסן פון שטאט קומט אנטקעגן רבי שלמה'ן א וואגן וואס אויף אים פארן פיר שיינע יידן אנגעטאן שיין, מיט לאנגע שיינע בערד אויף זייערע ליכטיגע פנימ'ער, צווישן זיי איז אויך געזעצן א יונגערמאן.

רבי שלמה זייענדיג פארטראכט אין דעם צוקונפט פון זיין טרעפן זיך מיטן קונה, האט זיך אפילו נישט וויסנדיג געמאכט פון דעם וואגן מיט די מענטשן, און איז זיך געגאנגען ווייטער אין וועג, שפרינגט ארונטער דער יונגערמאן און שטעלט זיך אין וועג, ער שטעלט אפ רבי שלמה'ן און זאגט צו אים:

וואו גייט איר רבי שלמה אין אזא שווערן וועטער?

איך האב עפעס דא צו טאן! - דרייט זיך רבי שלמה ארויס פון דעם מענטש נישט וועלנדיג אים דערציילן פון די מעשה, עס שטעקט דאך דא אויך אן ענין פון לשון הרע.

רוימט אריין דער יונגערמאן אין אויער פון רבי שלמה'ן: רבי שלמה, קומט מיט אונז אהיים דא איז געקומען צו אייך א חשוב'ע משלחת פון די שטאט קולקוב וואס איז נעבן לעמברג, זיי האבן מיט אייך וויכטיגס צו רעדן.

איך קען נישט די מענטשן און ווייס נישט וואס זיי ווילן פון מיר, זאגט רבי שלמה צום יונגערמאן.

איך וועל אייך אין קורצן זאגן, זאגט דער יונגערמאן צו רבי שלמה'ן.

אין קולקוב איז נפטר געווארן דער רב פון שטאט נאך מיט א האלב יאר צוריק, קולקוב איז א שטאט פון תורה מיט א רייכע יידישע קהילה, אויפן שטול פון קולקוב זענען שטענדיג געזעצן חשוב'ע רבנים, דעריבער זענען די ראשי הקהל אריבער קיין לעמברג און אריין צום לעמבערגער רב, דער "ישועות יעקב" - דער גאון רבי יעקב אורנשטיין - און אים געפרעגט וועמען זיי זאלן אויפנעמען אלס רב.

ווען דער "ישועות יעקב" האט געהערט זייער פראגע האט ער לאנג געטראכט עס האט גענומען קרוב צו א פערטל שעה און דאן האט ער זיך אנגערופן:

פון אלע רבנים וואס איך האב אויף מיין געדאנק ארויף געברענגט האב איך נישט געטראפן קיין רב זאל זיין פאסיג פאר אייער שטאט נאר איינער, און דאס איז דער חשוב'ער יונגערמאן רבי שלמה קלוגער וואס וואוינט אין ראווא, פאר אים וועט פאסטן דער כתר רבנות פון אייער שטאט, איר וועט צופרידן זיין פון אים און ער פון אייך!

געוואוסט האבן די ראשי הקהל פון קולקוב - דערציילט אלס דער יונגערמאן - אז די ווערטער פון לעמבערגער רב זענען געוואגן און געמאסטן און ער רעדט נישט קיין איבעריגןווארט, אויב ער האט פעסט געשטעלט אז רבי שלמה וועט זיין גוט אלס רב זענען זיי

שוין מער נישט געגאנגען זוכן קיין צווייטן און האבן דעריבער געשיקט א משלחת צו אייך, און דאס זענען די פיר חשוב'ע יידן וואס זיצן אויפן וואגן. זיי האבן מיר אנגעטראפן און געפרעגט אויף אייך און וואו איר וואוינט, זיי האבן מיר עספיעט אלעס צו דערציילן, און לויט ווי זיי האבן מיר געזאגט האבן זיי שוין אין האנט א פארטיגן "כתר רבנות" און זענען געקומען אייך דאס איבער צו געבן.

ווי איך פארשטיי וועט דער חשוב'ער גאון מקבל זיין די שיינע משלחת מיט גרויס כבוד און צוריק גיין צו זיך אהיים דארט זיי מכבד זיין ווייל גדול כבוד הבריות - האט דער יונגערמאן אויסגעפירט.

דער גאון רבי שלמה איז געבליבן שטיין אפאר מינוט און באטראכט די זאך, און איז געקומען צו א מסקנה אז "מאת ה' היתה זאת" די גאנצע מעשה מיטן קונה איז געווען אים צו ברענגען צו א מצב ער זאל מוזן אננעמען א רבנות, ווייל אזוי וויל מען פון הימל.

שפעטערע יארן איז רבי שלמה אויפגענומען געווארן אלס רב אין די גרויסע שטאט בראד.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

הניעור בלילה

הרה"ק ר' יצחק פון סקווירא זצוק"ל האט געטייטשט:

"הניעור בלילה" דאס מיינט מען די ערליכע יידן וואס זענען שטענדיג אויף און פארשלאפן נישט די טעג און יארן אפילו אין דעם גלות וואס ווערט גערעכנט ווי לילה, "והמהלך בדרך יחידי" דאס מיינט די איינציגע איבערגעבליבענע וואס גייען נאך אויפן גלייכן וועג, אבער די צרה איז וואס "ומפנה לבו לבטלה" זיי פאלן חלילה אמאל אריין אין יאוש און דאגות און זאגן ווער ווייסט צו אונזער ארבעט איז נישט "לבטלה" אט די חלילה, זענען "מתחייב בנפשו".

המהלך בדרך יחידי

דער בענדינער רב האט געטייטשט: "המהלך בדרך יחידי, הרי זה מתחייב בנפשו".

אפילו א מענטש גייט אויפן ריכטיגן וועג ער איז מהלך בדרך טובים אבער ער איז "יחידי" ער דאגה'ט נאר פאר זיך, איינער אליין, ער טראכט נישט אז מ'דארף אויך זארגן פאר א צווייטן אים צו וויזן דעם גלייכן און ריכטיגן וועג, דער איז א מתחייב בנפשו.

אויך קען מען טייטשן "המהלך בדרך יחידי", ער גייט דעם ריכטיגן וועג אבער ער טראכט איך בין א יחידי נאך קיין גלייכן איז צו מיר נישטא "איך בין א למדן" "איך בין אן ערליכער" א.א.וו. אזא איינער איז א מתחייב בנפשו.

ספור דער כח פון דביקות בה׳

די וואונדערליכע מעשה האט דערציילט א יידישער דאקטער פון לעמבערג וואס איז געווען דער וואס איז געשטאנען דערביי ווען מ׳האט אפעריירט דעם צדיק הרה״ק ר׳ יהושע פון דז׳יקוב זצוק״ל:

רבי יהושע זי״ע איז אין א טאג שטארק קראנק געווארן, דאקטוירים וואס האבן אים באטראכט האבן פעסט געשטעלט אז די קרענק איז ל״ע אן אינעווייניגסטע קרענק, און מען מוז אדורכפירן א שווערע אפעראציע, אנדערש וועט די מחלה זיך נישט אויסהיילן.

זיי, די דאקטוירים אין דז׳יקוב האבן זיך נישט געקענט אונטערנעמען אזא אפעראציע צו מאכן, און האבן אים דעריבער געראטן ער זאל פארן קיין לעמבערג דארט אין דעם גרויסן שפיטאל וועט אים דער פראפעסאר אפערירן.

דער דז׳יקובער זי״ע האט קיין ברירה נישט געהאט און איז געפארן קיין לעמבערג, ער איז אריין צום גרויסן פראפעסאר, און האט אים דערציילט פון זיין מחלה און פון די שווערע יסורים וואס ער האט, און אז דאקטוירים האבן פעסט געשטעלט אז מען מוז אפערירן.

דער פראפעסאר האט אים גוט אונטערגעזוכט, און איז אויך געקומען צו די זעלבע מסקנה אז צו די קרענק דארף מען מאכן אן אפעראציע, און האט צום דז׳יקובער אזוי געזאגט:

חשוב׳ער ראבינער! איך מוז אייך קלאר און דייטלאך אלעס זאגן, און איר דארפט באשליסן דעם וועג וואס און ווי אזוי צו טאן.

למעשה איז אייער מחלה נישט קיין מסוכנ׳דיגע צום לעבן ח״ו, אבער דער לעבן וועט דורך גיין מיט שרעקליכע יסורים, דאס איז ווייל אן אינעווייניגסטער אבר דריקט אויף א נערוו, די יסורים אן אן אפעראציע וועלן קיינמאל נישט בעסער ווערן, מיט די אפעראציע וועט מען באפרייען דעם נערוו און די שמערצן וועלן מער נישט זיין, אבער אין די צווייטע זייט דארף מען נעמען בחשבון אז די אפעראציע אליין איז זייער א שווערע און א מסוכנ׳דיגע - דאס מיינט אז די אפעראציע איז מער מסוכן ווי די מחלה, און דעם באשלוס דארף דער ראבינער אליין ביי זיך מאכן, און ווי אזוי ער וועט באשליסן וועל איך טאן, און איך האף אז מיט גא-ט׳ס הילף וואס איך גלויב אין אים, וועט ער פירן צו גוטנס.

רופט זיך אן דער דז׳יקובער זצוק״ל: אמת אז אויף מיינע יסורי הגוף וואס איך האב, וואלט מיר נישט געהארט, ווען נישט זיי זענען געבונדן מיט יסורי הנפש וואס שטערן מיר פון דאווענען און פון לערנען, און אויב עס שטערט מיר אין עבודת הבורא איז ״למה לי חיים״? - דעריבער! - פירט אויס דער דז׳יקובער - באשליס

איך אדורך צו גיין די אפעראציע - און האט אויסגעפירט: "אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש".

דער פראפעסאר האט באשטימט א טאג ווען די אפעראציע וועט פארקומען, און דאן רופט זיך אן דער דז'יקובער צום פראפעסאר: איז די אפעראציע אליין פארבונדן מיט ספעציעלע יסורים?

א ודאי און א ודאי! - איז געווען דער ענטפער פון פראפעסאר! - אזעלכע יסורים וואס א מענטש קען זיי נישט אויסהאלטן, די יסורים זענען אסאך מער ווי די יסורים וואס דער ראבינער האט פון די מחלה, אבער די יסורים וועט דער חשוב'ער ראבינער נישט שפירן, ווייל אויף דעם האבן שוין די לעצטע ערפינדונגען פון די רפואה געפונען א וועג אז א מענטש זאל זיי גענצליך נישט פילן, מיר שלעפערן איין דעם קראנקן מיט א נארקאזע, און בשעת די אפעראציע איז דער קראנקער אזוי שטארק פארשלאפן אז זיין וויסן איז נישט ביי אים, און דאן קענען די דאקטוירים טאן מיטן פאציענט אלעס וואס מען דארף זייענדיג זיכער אז ער פילט נישט קיין שמערצן, נאר ווען ער וועט זיך אויפכאפן אפאר שעה שפעטער, וועט ער פילן קליינע יסורים וואס מ'קען זיי אויסהאלטן, אויך דאן זענען פאראן בארואיגונגס מיטלען וואס פארגרינגערן די שמערצן.

דער דז'יקובער האט זיך אויף א ווײַלע שטארק פארטיפט, ווען דער פראפעסאר און דער דאקטער - דער דערציילער פון די מעשה וואס איז די גאנצע צייט געשטאנען ביים שמועס, האבן באמערקט אז זיינע מחשבות זענען העכערע, הימלדיגע, זיין פנים איז געווען פארפלאמט, און נאך א קורצע שטילקייט האט ער זיך אנגערופן:

אן אפעראציע יא! אבער א שלאף געטראנק - א נארקאזע - בשום אופן נישט! איך וועל נישט ערלויבן מען זאל פון מיר צונעמען דעם דעת וואס הקב"ה האט מיט דעם, מיר געשאנקען, אפילו אויף איין מינוט. מ'טאר זיך דאך פון הקב"ה נישט מסיח דעת זיין אפילו אויף א סעקונדע, און ווי איר פראפעסאר זאגט, ווערט דער דעת צוגענומען פון מענטשן אויף אפאר שעה, דאס וועל איך נישט צולאזן!

חשוב'ער ראבינער! - שרייט אויס דער פראפעסאר - איר וועט דאך נישט פארלאנגען פון מיר אז איך זאל צוגיין אייך שניידן און אדורך מאכן אזא שווערע אפעראציע וואס דארף נעמען עטליכע שעה ווען איר וועט פאר מיר ליגן מיט שרעקליכע אויסער ווי געוויינטליכע יסורים, עס איז דאך אוממעגליך!

חשוב'ער פראפעסאר! ענטפערט דער דז'יקובער:

איר האט מיר אלס פאציענט געגעבן אויסצוקלייבן דעם וועג ווי זיך צו פירן און איך האב אנגענומען דעם וועג פון זיך יא אפערירן, האב איך דעם זכות צו זאגן ווי אזוי מ'זאל די אפעראציע אדורך פירן, און איך זאג קלאר אפעראציע יא! א נארקאזע - שלאף געטראנק - נישט! און איך בין פאראנטווארטליך אויף מיינע

יסורים, איך זאג צו דעם פראפעסאר, אז מיטן הילף פון אונזער גא-ט, דער בעל הרחמים, וועל איך די יסורים אויסהאלטן און דער פראפעסאר וועט פון מיין זייט נישט פילן קיין שטערונג אין זיין ארבעט, פונקט אזוי ווי איך וואלט געווען פארשלאפן. מיין דעת וועל איך נישט אוועקגעבן אפילו אויף איין מינוט! - האט הרה"ק ר' יהושע אויסגעפירט.

✰ ✰ ✰

דער טאג פון אפעראציע איז געקומען, און דער פראפעסאר האט געלאזט וויסן זיינע אלע העלפערס אז היינט שטייט פאר זיי א דורכגאנג פון א שווערע אפעראציע וואס וועט ווערן אדורך געמאכט מיט וואונדער דער פאציענט איז א חשוב'ער ראבינער וואס וויל בשום אופן ביי די אפעראציע נישט זיין פארשלאפן.

אלעס איז צוגעגרייט געווארן, דער צדיק איז אריין געקומען אנגעשפארט אויפן גבאי'ס האנט און האט זיך אויפן בעט פון צימער אוועקגעלייגט גרייט צו מקבל זיין די יסורים באהבה.

צום וואונדער פון פראפעסאר און דאקטער, און אזוי אויך די אלע העלפערס וואס זענען געשטאנען אין צימער, האט זיך דער דז'יקובער פארקוקט אויף א פונקט אין דעם צימער און האט דעם מוח פארנומען אין א טיפע מחשבה פון א יחוד.

דער פראפעסאר האט זיך געפארעט מיטן הייליגן קערפער פונקט אזוי ווי דער צדיק וואלט געווען פארשלאפן, כאטש נאטורליך וואלט ער געדארפט האבן אזעלכע יסורים וואס ס'איז נישט מעגליך אויסצוהאלטן און האט זיך געדארפט ווארפן פון יסורים, האט מען אויפן רבי'ן קיין סימן פון יסורים נישט געזעהן.

דעם פראפעסאר מיט די אלע ארום, האט ארום געגומען א שווייס זיי האבן נישט געקענט גלויבן אז דער פאציענט לעבט און האבן אנגעהויבן קלערן ווער ווייסט צו ער איז שוין נישט אויף די וועלט.

נאכן ענדיגן די אפעראציע האט דער דז'יקובער מיט זיינע אויגן געוויזן אז ער איז פון זיין דביקות צוריק געקומען צו זיך און האט דעם פראפעסאר באדאנקט פאר זיין געטרייע ארבעט.

✰ ✰ ✰

נאך דעם וואס אלעס האט זיך געענדיגט האט דאן דער גוי'ישער פראפעסאר צוזאמען גערופן די אלע וואס זענען געשטאנען ביי די וואונדערליכע אפעראציע, צווישן זיי אויך דער יידישע דאקטער - דער דערציילער פון די מעשה שפעטער - און האט צו זיי אזוי געזאגט:

דער טאג דארף ווערן גוט איינגעקריצט ביי אונז אלעמען אין זכרון ווען מיר אלע זענען בייגעשטאנען ביי א וואונדערליכע געשיכטע, אז א מענטש קען זיין ווילן - זיין רצון - צובינדן רוחניות'דיג צום הימל און זיך קענען באהערשן אויף די שרעקליכסטע יסורים ווען ער גיבט זיך איבער צו גא-ט אין די הענט!

ספור מ'דארף נישט קיין לייטער ארויף צו גיין

הרה"ק ר' יצחק פון ראדוויל זוהן פון הרה"ק ר' יחיאל מיכל דער זלאטשובער מגיד, איז געווען באוואוסט מיט זיין גרויס אהבת ישראל, יעדער ייד וואס איז געווען אין א צרה אין וועלכן מצב דער ייד איז געווען האט ער געטראפען ביים ראדווילער אן אפענע טיר, און קיינער איז פון זיין הויז נישט ארויס ליידיג.

געשעהן איז אמאל א מעשה, אין א שטעטל וואס איז געווען נאנט צו ראדוויל, די שטעטל האט געהערט צו א פריץ נישט קיין גרויסער "אוהב ישראל".

אין שטעטל האט געוואוינט א ייד וואס איז געווען שטארק פארבונדן מיטן פריץ ביי אים האט ער געקויפט תבואה און נאך סחורה.

כדי ער זאל נושא חן זיין ביים פריץ האט ער גענומען שטארק חנפ'ענען דעם פריץ און פלעגט אים פון צייט צו צייט דערציילן אויף דעם פירונג פון יעדן ייד אין שטעטל, און נישט איינמאל פלעגט ער פאר'מסר'ן יידן, א זאך וואס האט יענעם געברענגט גרויסע צרות ווען דער פריץ איז זיך נוקם אין דעם ייד.

אלע האבן געוואוסט אז דער ייד איז דער מלשין פארן פריץ און מ'האט דעריבער פאר אים זייער מורא געהאט, כדי נישט צו ברענגען אויף זיי דעם צארן פון פריץ, און פון דעם מלשין און מסור האבן זיך יידן דערווייטערט און מ'האט מיט אים וואס ווייניגער געהאט א פארקער.

אין א טאג האט זיך דער מלשין פארטשעפט מיט זיינעם א שכן א ייד וואס איז געווען זייער אן ערליכער און א חשוב'ער אין שטעטל, און יענער האט זיך נישט איינגעהאלטן און אים אנגערופן מיטן טיטל "מסור - מלשין", אזעלכע כינויים וואס האבן ביי דעם מסור ארויס גערופן א שטארקן כעס און ער האט צוגעזאגט אז ער וועט זיך אין דעם ייד נוקם זיין, ער וועט נאך שפירן וועמען ער האט געטשעפעט.

אין א טאג איז געווען א שריפה אין שטעטל, ביי א שכן פון דעם ייד און ביי די גאנצע הויז וואס האט למעשה געהערט צום פריץ און ער האט די הויז פארדונגען. דא האט דער מסור געפונען א געלעגנהייט און ער איז געלאפן זאגן דעם פריץ, אז דער פייער איז נישט געווארן פון זיך נאר דער ייד דער שכן - דער וואס האט אים געטשעפעט - האט געהאט עפעס צו טאן מיטן שכן און פון כעס האט ער אים אונטערגעצונדן די הויז.

און כדי צו פארשטארקן זיינע הוכחות, האט ער דערציילט דעם פריץ אז ער אליין האט געזעהן ווי דער ייד וואס האט דעם פייער אנגעצונדן האט אפאר מינוט פאר דעם פייער, געטראגן א הויכן לייטער און ער האט דעם לייטער געשטעלט נעבן דעם שכן'ס הויז, עס איז אויך

קלאר אז דער פייער האט זיך אנגעהויבן פון דאך פון די עליה, איז דאך זיכער קלאר אז ער איז מיטן לייטער ארויף אויף יענעמ'ס דאך און האט די הויז פון דארט אנגעצונדן.

דער פריץ דער קליינער "אוהב ישראל" האט קיין סאך נישט געטראכט ער האט אפילו נישט געפאדערט קיין חקירה, און האט באלד איינגעזעצט דעם חשוב'ן ייד.

עס האט נישט געהאלפן די אלע טענות פון דעם צובראכענעם ייד וואס מיט אמאל איז אים טונקל געווארן די וועלט, ער האט פשוט געשווארן פארן פריץ אז ער האט מיט זיין שכן קיינמאל נישט געהאט צו טאן און זיי לעבן שטענדיג מיט ליבשאפט פארוואס זאל איינפאלן איינעם צו זאגן אז ער האט יענעם אזא היזק געטאן?!

דער פריץ אנטקעגן האט אים באלד אפגעענטפערט אז ער האט א קלארן עדות וואס זאגט קלאר אז ער האט געטראגן א הויכן לייטער, און איז ארויף איף יענעמ'ס דאך פון דארט איז געווארן די שריפה, און אנטקעגן אזא באגלויבטן עדות וועט אים גארנישט העלפן ער וועט זיצן דערפאר זיין גאנצן לעבן אין א קעלער.

אין שטעטל איז געווארן א גרויסער גערודער דער באשולדיגטער ייד איז געווען א תלמיד חכם, און איז געווען חשוב ביי די אלע איינוואוינער, ער האט געהאט א גרויסע פאמיליע, וואס בלייבט יעצט אן קיין מפרנס, ווי קען מען שווייגן ווען אזא ייד ווערט איינגעזעצט צוליב א פראסטע עלילה פון א מסור און מלשין.

יידן האבן פארלייגט וועלטן און געפרואווט פועל'ן ביים פריץ, אנדערע האבן זיך גענומען איינבעטן ביים מסור ער זאל צוריק ציהען פון זיין עלילה און רחמנות האבן אויף א יידישע משפחה, אבער דאס אלעס האט נישט געהאלפן.

וויבאלד נישט ווייט פון זיי האט געוואוינט דער צדיק רבי יצחק פון ראדוויל און ער איז געווען באוואוסט פאר א פועל ישועות, האט מען באשלאסן ארויס צו שיקן א דעלעגאציע (משלחת) קיין ראדוויל אים צו בעטן אן עצה און א ישועה פאר דעם ייד.

ווען רבי יצחק האט אויסגעהערט די מעשה האט ער גענומען טרייסלען, היתכן א ייד זאל קענען טאן אזא זאך, ווי איז דאס מעגליך?

די שליחים האבן דערציילט דעם צדיק אז דער מלשין טוט אסאך שלעכטס, אבער אזוינס האט ער נאך נישט געטאן.

איך, זעה דאך קלאר האט זיך רבי יצחק, נאך א קורצן פארדביקות'ן, אנגערופן, אז דער ייד איז אינגאנצן אומשולדיג און דאס איז א פראסטע שרעקליכע עלילה אזוינס איז נאך נישט געווען, און דעריבער בעט איך פון אייך פארט אהיים, און גייט ארייין צום מסור און זאגט אים אז איך רוף אים ער זאל קומען דא צו מיר קיין ראדוויל, אפשר וועט מען נאך קענען אפראטעווען א יידישע נשמה, און אים מחזיר בתשובה זיין מיטן באשעפער'ס הילף.

רופן זיך אן די מענטשן:

און אז דער רשע וועט נישט וועלן קומען, ער איז דאך א חצוף ער האט פאר קיינעם נישט מורא ווען דער פריץ שטייט אים צו הילף, מיט כוח וועלן מיר אים דאך נישט קענען ברענגען.

חלילה! האט זיך אנגערופן דער ראדווילער, מ'דארף אים נישט ברענגען מיט געוואלד, אויב ער וועט נישט וועלן קומען צו אונז זאל איינער פון אייך קומען צוריק צו מיר און איבער געבן וואס זיין תשובה איז געווען.

ווען די דעלעגאציע איז צוריק געקומען אין שטעטל און אים איבער געגעבן דאס וואס דער צדיק האט זיי געהייסן זאגן, האט דער מסור מיט חוצפה זיך אנגערופן:

וואס?! פארן קיין ראדוויל צום רבי'ן?! בשום אופן נישט, איך האב דאך אליין געזעהן ווי דער ייד האט אונטער געצונדן דעם שכן'ס הויז נאך דעם וואס ער האט געטראגן א לייטער און דעם לייטער אוועקגעשטעלט נעבן דאך פון שכן, קיינער וועט נישט קענען ענדערן וואס מיינע אויגן האבן געזעהן!

בלית ברירה, איז צוריק געפארן איינער פון די משלחת קיין ראדוויל און האט איבער געגעבן דעם ענטפער פון דעם מסור צום צדיק.

עס שמעקט דאך מיט פקוח נפש האט רבי יצחק זיך אנגערופן, דער פריץ קען דאך מיט זיין רשעות טויטן דעם אומשולדיגן ייד.

הערט צו, האט רבי יצחק אויסגעפירט זיינע ווערטער צום שליח.

כדי צו מאכן א פייער דארף מען אמאל אנקומען צו א לייטער כדי צו קענען ארויף גיין אויף אים, אבער ארויף צו גיין פון די וועלט צו יענע וועלט דארף מען נישט קיין לייטער!

"פארט לחיים ולשלום, השי"ת וועט העלפן"!

דער שליח איז אהיים געפארן פול מיט וואונדער, ער האט די הייליגע רייד נישט פארשטאנען, אבער געוואוסט האט ער אז א ישועה וועט קומען.

אנקומענדיג צוריק אין שטעטל האט שוין דער שליח געהערט דעם גרויסן וואונדער וואס איז צושפרייט געווארן אין שטעטל.

אין דעם זעלבן טאג איז דער מסור געווען ביים פריץ אין הויז וועגן זיינע געשעפטן, פלוצלונג איז ער שטארק איינגעפאלן און איידער ער האט פארלוירן דעם באוואוסטן (הכרה) האט ער זיך אנגערופן:

טייערער פריץ איך ווער באשטראפט יעצט ווייל איך האב אויף דעם ייד געמאכט א פראסטע שלעכטע עלילה, ער איז אומשולדיג, איך האב אים דאס געטאן ווייל ער האט מיר פשוט פארשעמט אנרופנדיג מיר מסור און מלשין.

נאך די רייד האט דער מלשין אויסגעהויכט זיין נשמה און זי איז ארויף אויף יענער וועלט אן קיין לייטער.

דער פריץ, האט דעם ייד באלד באפרייט, און איז שפעטער אויך געווארן א גוטער פריינד צו די יידן אין שטעטל.

טובה הארץ מאד מאד, אם חפץ בנו ה'
אך בה' אל תמרודו

הרה"ק ר' משה פון סאווראן זי"ע האט געזאגט:
ארץ-ישראל האט אין זיך א כח צו העלפן א ייד ער זאל קענען שטייגן אין עבודת ה', און ארויף גיין הויכע מדרגות, נאר בתנאי אז א מענטש האט דעם רצון דערצו און וויל שטייגן, טאמער ח"ו האלט ער נישט דערביי איז גאר פארקערט שאדט אים די קדושה פון ארץ-ישראל, דער יצר הרע איז זיך אויף אים מתגבר נאך מער ווי אין חוץ לארץ זה לעומת זה עשה האלוקים. דאס שטייט אין פסוק "טובה הארץ מאד מאד" אויב "חפץ בנו ה'" עס גלוסט זיך צו דינען דעם באשעפער, "אך בה' אל תמרודו" ווען ח"ו פארקערט, קען מען קומען צו מרידה בה'. ובחרת בחיים איז דער וועג -אויסצוקלייבן גוטס, דאן וועט זיין "טובה הארץ מאד מאד", די לאנד וועט צוהעלפן צום דינען דעם באשעפער.

- נר זכרון לאנ"ש חסידי סטאלין-קארלין -

יום ש"ק, כ"ה סיון. הגה"ח ר' אהרן ישעי' ב"ר יעקב יצחק שפירא ז"ל. קארלין - ניו-יארק. תשמ"א.

☆ ☆ ☆

יום ש"ק, כ"ה סיון. הרה"ח ר' חיים שמעון ב"ר יעקב יצחק מרגלית (אליאך) ז"ל. ניו-יארק. תש"פ.

☆ ☆ ☆

יום ו', א' תמוז. הרה"ח ר' יוסף ב"ר נתן מברסלאוו ז"ל. ירושלים. תרנ"ה.

☆ ☆ ☆

יום ו', א' תמוז. הרה"ח ר' ישעי' מרדכי ב"ר בן ציון שווארץ ז"ל. ירושלים. תשס"ב.

☆ ☆ ☆

יום ו', א' תמוז. הגה"ח ר' שמעון ב"ר יואל בוקשפן ז"ל. ירושלים. "נאמן ביתו של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל ויו"ר הנהלת המוסדות". תשס"ג.

הילולא דצדיקא

יום ש"ק, כ"ה סיון. הרה"ק ר' יחיאל מיכל בהרה"ק ר' מנחם צבי מקורימא זצוק"ל. תרט"ו.

☆ ☆ ☆

יום ש"ק, כ"ה סיון. הרה"ק ר' דוב בעריש מביאלה בן הרה"ק ר' אפרים מטשכנוב זצוק"ל. תרל"ו.

☆ ☆ ☆

יום ב', כ"ז סיון. הרה"ק ר' משה יחיאל אלימלך מלעוורטוב בן הרה"ק ר' נתן דוד מפרצווא זצוק"ל. תש"א.

☆ ☆ ☆

יום ד', כ"ט סיון. הרה"ק ר' שמואל שמריהו מאוסטרובצא בן הרה"ק ר' יעקב מזוואלין זצוק"ל. תר"ז.

☆ ☆ ☆

יום ד', כ"ט סיון. הרה"ק ר' ברוך בהר"ר יצחק מיאמפלי בן בתו של הרבי ר' ברוך ממעז'יבוז' זצוק"ל. תרי"ט.

☆ ☆ ☆

יום ה', ל' סיון. הרה"ק ר' יחיאל יעקב ב"ר אלעזר מקוז'ניץ זצוק"ל. תרכ"ו.

☆ ☆ ☆

יום ה', ל' סיון. הגה"ק ר' שלמה ב"ר יהודה אהרן קלוגר זצוק"ל. תרכ"ט.

☆ ☆ ☆

יום ו', א' תמוז. הרה"ק ר' קלונימוס קלמן ב"ר אהרן מקראקא זצוק"ל. "מאור ושמש". תקפ"ג.

☆ ☆ ☆

יום ו', א' תמוז. הרה"ק ר' שלמה בה"ר מאיר נתן מבאבוב זצוק"ל. תרס"ה.